

SPIIS TREŚCI

15. STANY UPOŚLEDZONEJ ODPORNOŚCI — <i>Henryka Siwińska-Golębiowska</i>	1
Wrodzone zespoły upośledzonej odporności	1
Diagnostyka niedoborów odporności	2
Badania laboratoryjne i inne	3
Diagnostyka wczesna	4
Pierwotne swoiste zespoły upośledzonej odporności	4
Wrodzone złożone niedobory odporności	6
Zespoły pierwotnych niedoborów odporności z przeważającym defektem przeciwciał	9
Przeważające defekty limfocytów T	15
Wrodzone niedobory immunologiczne związane z innymi głównymi defektami	15
Upośledzenie odporności związane z innymi chorobami	18
Zespoły upośledzonej fagocytozy	20
Wrodzone upośledzenie liczby i(lub) funkcji komórek fagocytujących	20
Zaburzenia opsonizacji	24
Niedobór składowych dopełniacza	24
Następstwa niedoborów immunologicznych	24
Zakażenia wirusem nabytego niedoboru odporności (HIV) i zespół nabytego niedoboru	
odporności (AIDS) u dzieci — <i>Zbigniew Rudkowski</i> — patrz rozdz. 30	24
 16. ZESPÓŁ NAGŁEJ ŚMIERCI DZIECKA (NIEMOWLĘCIA) — <i>Jan Pellar</i>	25
 17. CHOROBY JAMY USTNEJ I ZĘBÓW — <i>Magdalena Wochna-Sobańska</i>	32
Próchnica	32
Choroby miazgi	33
Niedorozwój twardych tkanek zęba	33
Urazowe uszkodzenia zębów	34

Choroby przyzębia i błony śluzowej jamy ustnej	34
Parodontopatie u dzieci	34
Choroby błony śluzowej jamy ustnej	35
Zmiany w jamie ustnej w chorobach zakaźnych wieku dziecięcego	35
Zmiany w jamie ustnej w chorobach ogólnoustrojowych	36

18. CHOROBY UKŁADU ODDECHOWEGO 37

Choroby górnych dróg oddechowych — <i>Danuta Gryczyńska</i>	37
Choroby nosa	37
Zakażenia bakteryjne	37
Ropień przegrody nosa	37
Czyrak przedsionka nosa	37
Alergia błony śluzowej nosa	38
Nieżyt naczynioruchowy nosa	38
Polipy nosa	38
Deformacje i skrzywienia przegrody nosa	38
Krwawienia z nosa	38
Zapalenie zatok przynosowych	39
Ostre zapalenie zatok	40
Przewlekłe zapalenie zatok	40
Choroby pierścienia gardłowego chłonnego (Waldeyera)	43
Przerost migdałka gardłowego	43
Przerost migdałków podniebiennych	44
Trudności oddechowe pochodzenia pozapłucnego	45
Wrodzony świst krtaniowy	45
Zwężenia krtani	46
Naczyniaki krtani	47
Brodawczaki krtani	47
Ciała obce i urazy dróg oddechowych	48
Ciała obce w drogach oddechowych	48
Urazy dróg oddechowych	48
Wady rozwojowe górnych dróg oddechowych	49
Niewykształcenie lub zwężenie nozdrzy tylnych	49
Przepuklina powietrzna krtani	49
Choroby ucha — <i>Danuta Gryczyńska</i>	49
Diagnostyka i leczenie zapalenia ucha środkowego	49
Ostre wysiękowe zapalenie ucha środkowego	49
Przewlekłe zapalenie ucha środkowego	50
Upośledzenie słuchu — wczesna diagnostyka i problemy rehabilitacji	51
Metody badania słuchu	53
Etiologia zaburzeń słuchu	53
Nowotwory — <i>Józef Bożek</i>	55
Nowotwory ślinianek	55
Nowotwory kości twarzy	56
Nowotwory ucha	57
Nowotwory nosa i zatok przynosowych	57
Nowotwory jamy nosowo-gardłowej	58
Nowotwory migdałków podniebiennych	58
Nowotwory krtani	58

Wady wrodzone i choroby w obrębie głowy, szyi, klatki piersiowej i płuc — <i>Jadwiga Jankowska</i>	59
Wady rozwojowe twarzy i szyi	59
Rozszczepy podniebienia	59
Zespół Pierre'a Robina	59
Wrodzone przetoki i torbiele szyi	60
Kręcz szyi	60
Zespół Klippela-Feila	61
Wady wrodzone klatki piersiowej	61
Odma opłucnowa	62
Ropne zapalenie opłucnej	62
Urazy klatki piersiowej	63
Ostre choroby układu oddechowego — <i>Magdalena Hanicka</i>	63
Ostre choroby górnych dróg oddechowych	64
Nieżyt nosa — katar	65
Zapalenie gardła i migdałków	65
Zapalenie ucha oraz inne choroby górnych dróg oddechowych	65
Ostre choroby dolnych dróg oddechowych	65
Zespół krup	65
Zapalenie oskrzeli	67
Zapalenie oskrzelików	69
Wirusowe zapalenie płuc	70
Zapalenie płuc bakteryjne	71
Zapalenie płuc wywołane przez <i>Pneumocystis carinii</i>	76
Przewlekłe choroby układu oddechowego	77
Choroby oskrzeli — <i>Jerzy Żebrak</i>	77
Nawrotowe i przewlekłe zapalenie oskrzeli	77
Rozstrzenie oskrzeli	80
Zmiany w układzie oddechowym w przebiegu mukowiscydozy — <i>Jerzy Żebrak</i>	86
Choroby płuc — <i>Jerzy Żebrak</i>	96
Hemosyderoza płuc	96
Proteinoza pęcherzyków płucnych	97
Kamica pęcherzykowa płuc	97
Sarkoidoza	97
Wady rozwojowe tchawicy, oskrzeli i płuc — <i>Jerzy Żebrak</i>	98
Wady tchawicy i oskrzeli powstałe w wyniku zaburzeń rozwoju elementów ścian	98
Zaburzenia podziału oskrzeli i oskrzela dodatkowe	102
Zatrzymanie rozwoju płuc	102
Sekwestracja płuc	105
Torbiele wrodzone	105
Wrodzona rozedma płatowa	106
Zaburzenia w układzie oddechowym w wyniku wad rozwojowych narządów sąsiednich	107
Fizjoterapia w chorobach oskrzeli i płuc — <i>Jerzy Żebrak</i>	109
Drenaż oskrzeli	109
Gimnastyka oddechowa	112
Choroby alergiczne — <i>Danuta Chmielewska-Szewczyk</i>	112
Nadwrażliwość i alergia	112
Atopia	113
Reaginy, przeciwciała klasy IgE	113
Regulacja syntezy IgE	114
Zaburzenia procesów odpornościowych i atopia	115

Wpływ czynników środowiskowych na rozwój alergii	115
Wpływ zakażeń na przebieg chorób alergicznych	116
Alergeny	117
Udział komórek w procesie alergicznym	119
Mediatory preformowane i błonowe uwalniane podczas reakcji alergicznej	120
Udział cytokin w reakcjach alergicznych	122
Atopowe choroby alergiczne	122
Nieatopowe choroby alergiczne	130
Leczenie chorób alergicznych u dzieci	133
Choroby astmopodobne — <i>Ryszard Kurzawa</i>	142
Obturacyjne zapalenie oskrzeli	142
Ostre wirusowe zapalenie oskrzelików	144
Zespoły aspiracyjne	144
Gruźlica wieku rozwojowego — <i>Hanna Majewska-Zalewska</i>	145
Epidemiologia	145
Rozpoznawanie	146
Objawy kliniczne	148
Podział gruźlicy wieku rozwojowego	149
Gruźlica pierwotna	149
Gruźlica przewlekła	151
Gruźlica pozapłucna	153
Leczenie	154
Leki przeciwpłatkowe	154
Kortykoterapia	156
Bronchoskopia lecznicza	156
Gimnastyka lecznicza	156
Profilaktyka gruźlicy	156
Nowotwory klatki piersiowej — <i>Józef Bożek</i>	157
Nowotwory ściany klatki piersiowej	157
Guzy nowotworowe części kostnych	157
Guzy nowotworowe części miękkich	158
Nowotwory płuc	158
Pierwotne nowotwory płuc	158
Wtórne nowotwory płuc	158
Nowotwory śródpiersia	159

19. CHOROBY PRZEWODU POKARMOWEGO 160

Choroby przełyku, żołądka i dwunastnicy — <i>Danuta Celińska-Cedro</i>	160
Odpyływ żołądkowo-przełykowy	160
Choroba wrzodowa	162
Farmakoterapia choroby wrzodowej	164
Choroby wątroby i przewodów żółciowych — <i>Jerzy Socha</i>	166
Cholestaza	166
Hiperbilirubinemia (żółtaczki) czynnościowe	167
Niedrożność dróg żółciowych zewnątrzwątrobowych	168
Cholestaza wewnątrzwątrobową	169
Marskość wątroby	171
Nadciśnienie wrotne	172
Encefalopatia wątrobową	173
Zespół Reye'a	176
Choroby przewodów żółciowych	176

Torbiele przewodu żółciowego wspólnego	176
Ostry wodniak pęcherzyka żółciowego	176
Zapalenie pęcherzyka żółciowego	176
Kamica przewodów żółciowych	176
Nowotwory wątroby	176
Przeszczepienie wątroby — <i>Piotr Kaliciński</i>	177
Choroby trzustki — <i>Jerzy Socha</i>	180
Wady rozwojowe	181
Agenezja trzustki	181
Trzustka obrączkowata	181
✓ Choroby uwarunkowane genetycznie	181
Zespół Shwachmana-Diamonda	181
Niedobór lipazy	182
Niedobór trypsynogenu i enteropeptydazy	182
Niedobór amylazy	182
✓ Zapalenia	182
Ostre zapalenie trzustki	182
Przewlekłe zapalenie trzustki	184
Torbiele i guzy	185
Torbiele prawdziwe	185
Torbiele rzekome	185
Guzy wewnątrzwydzielnicze	185
Guzy zewnątrzwydzielnicze	185
Zaburzenia czynnościowe części zewnątrzwydzielniczej trzustki	185
Rzekoma niewydolność części zewnątrzwydzielniczej trzustki	186
Choroby jelit	186
Biegunki ostre — <i>Wanda Szotowa</i>	186
Zaburzenia wodno-elektrolitowe i równowagi kwasowo-zasadowej — <i>Wanda Szotowa</i>	192
Zaburzenia wchłaniania jelitowego — <i>Tadeusz Zalewski</i>	196
Biegunka przewlekająca się — <i>Krystyna Wąsowska-Królikowska</i>	200
Alergia i nietolerancja pokarmowa u dzieci — <i>Maciej Kaczmarek</i>	206
Definicja zjawiska oraz jego klasyfikacja	206
Częstość występowania zjawiska	207
Czynniki przyczynowe w stanach nadwrażliwości pokarmowej oraz ich charakterystyka	208
Mechanizmy patogenetyczne związane z niepożądaną reakcją pokarmową	210
Klinika procesu chorobowego — charakterystyka ogólna	211
✓ Choroby jelita grubego — <i>Józef Ryżko</i>	215
Nieswoiste zapalenia jelit u dzieci	216
Choroba Leśniowskiego-Crohna	219
Wrzodzące zapalenie jelita grubego	220
Zaparcia stolca u dzieci — <i>Józef Ryżko</i>	223
Bóle brzucha u dzieci — <i>Józef Ryżko, Jerzy Socha</i>	225
Krwawienia z przewodu pokarmowego — <i>Danuta Celińska-Cedro</i>	228
Krwawienia z górnego odcinka przewodu pokarmowego	228
Krwawienia z dolnego odcinka przewodu pokarmowego — <i>Józef Ryżko</i>	229
Leczenie żywieniowe u dzieci — <i>Janusz Książczyk, Jerzy Socha</i>	231
Zaburzenia odżywienia i jego konsekwencje	231
Rozwój i potrzeby energetyczne	232

Metody oceny wydatku energetycznego i składu ciała	233
Wskazania do podjęcia leczenia żywieniowego i wybór metody	233
Żywienie pozajelitowe	234
Żywienie dojelitowe	236
Żywienie troficzne noworodka	237
Nowotwory jamy brzusznej — <i>Józef Bożek</i>	238
Nowotwory przełyku, żołądka i jelit	238
Nowotwory przełyku	239
Nowotwory żołądka	239
Nowotwory jelita cienkiego	239
Nowotwory jelita grubego	240
Nowotwory wątroby	240
Nowotwory trzustki	241
Guzy okolicy krzyżowo-guzicznej	241
Ostre i przewlekłe choroby jamy brzusznej wymagające interwencji chirurgicznej — <i>Kazimierz Łodziński</i>	242
Ostre zespoły chorobowe jamy brzusznej	242
Zapalenie wyrostka robaczkowego	243
Zapalenie otrzewnej	243
Wgłobienie jelit	244
Ostre krwotoczne zapalenie trzustki	244
Torbiele rzekome trzustki	244
Hiperinsulinizm — nesidioblastoma	244
Obumierające zapalenie jelit	244
Zespół Eagle-Barreta	245
Skręt jajnika	245
Torbiele sieci i krezki jelit	246
Polipy jelita	246
Przewlekłe zespoły chorobowe jamy brzusznej	246
Przepukliny jamy brzusznej	246
Przerostowe zwężenie odźwiernika	247
Wsteczny odpływ żołądkowo-przełykowy	248
Nieprawidłowe zwroty jelit	249
Podwojenie przewodu pokarmowego	249
Uchylek jelita krętego (Meckela)	249
Wady dróg żółciowych	249
Nadciśnienie wrotne	249
Urazy brzucha u dzieci — <i>Kazimierz Łodziński</i>	250

20. CHOROBY UKŁADU SERCOWO-NACZYNIOWEGO 252

Wady wrodzone układu sercowo-naczyniowego — <i>Maria Popczyńska-Markowa, Antoni Chrościcki</i>	252
Definicja i klasyfikacja	252
Etiologia i częstość występowania	253
Charakterystyka krążenia płodowego i ewolucji zmian w okresie noworodkowym	254
Wady wrodzone serca u noworodków	256
Wady wrodzone serca z Botallo-zależnym przepływem płucnym	256
Wady wrodzone serca z Botallo-zależnym przepływem obwodowym	258
Przełożenie wielkich pni tętniczych	259
Masywna niedomykalność zastawki dwudzielnej	261
Anomalia Ebsteina	261

Wady wrodzone serca z zastoinową niewydolnością krążenia	262
Skrajne zastawkowe zwężenie aorty	262
Zespół koarktacji aorty (koarktacja aorty podprzewodowa)	262
Kardiomiopatie	263
Całkowity nieprawidłowy spływ żył płucnych	264
Serce trójprzedsionkowe	265
Zwężenie żył płucnych	265
Wady wrodzone serca u niemowląt i dzieci starszych	266
Wady wrodzone serca z przeciekiem układowo-płucnym	266
Przetrwały przewód tętniczy	266
Okienko aortalno-płucne	267
Wspólny pień tętniczy	267
Ubytek międzykomorowy	268
Ubytek przegrody międzyprzedsionkowej i wady poduszczyk wsierdziejowych	269
Wady aorty i lewego ujścia tętniczego	271
Wady drogi odpływu prawej komory	273
Wady serca nabyte — <i>Maria Popczyńska-Markowa</i>	276
Wady zastawki dwudzielnej	276
Niedomykalność zastawki dwudzielnej	276
Zespół wypadania płatków zastawki dwudzielnej	277
Zwężenie lewego ujścia żylnego	278
Niedomykalność zastawki aorty	279
Nabyte zwężenie zastawki aorty	280
Wady zastawki trójdzielnej	280
Zaburzenia rytmu i przewodzenia — <i>Krystyna Kubicka</i>	281
Diagnostyka zaburzeń rytmu serca	282
Zaburzenia wytwarzania bodźców	284
Zaburzenia automatyzmu fizjologicznego	284
Wzmoczona aktywność bodźcotwórcza ośrodków ektopicznych	286
Zaburzenia przewodzenia bodźców	294
Zaburzenia przewodzenia bodźców bez zjawiska reentry	294
Zaburzenia przewodzenia bodźców ze zjawiskiem reentry	301
Złożone zaburzenia rytmu i przewodzenia	306
Zespół tachykardia-bradykardia	306
Zaburzenia rytmu serca u płodu	308
Zapalenie mięśnia sercowego i zmiany w układzie krążenia towarzyszące różnym zespołom chorobowym — <i>Barbara Dębiec</i>	309
Zmiany w układzie krążenia w przebiegu różnych innych zakażeń i zespołów chorobowych	313
Kardiomiopatie — <i>Krystyna Kubicka</i>	322
Kardiomiopatia rozstrzeniowa	322
Kardiomiopatia przerostowa	324
Kardiomiopatia restrykcyjna	325
Zwłóknienie endomiokardialne	326
Zapalenie wsierdza typu Löfflera	326
Fibroelastoza wsierdza	326
Arytmogenna dysplazja/kardiomiopatia prawej komory	327
Kardiomiopatia a zapalenie mięśnia sercowego	328
Infekcyjne zapalenie wsierdza — <i>Barbara Dębiec</i>	328
Zapalenie osierdza — <i>Barbara Dębiec</i>	334
Niewydolność krążenia — <i>Maria Popczyńska-Markowa</i>	338

Czynniki etiologiczne	338
Czynniki patofizjologiczne	339
Regulacja czynności serca	339
Mechanizmy adaptacyjno-regulacyjne	340
Zastój żylny płucny i obwodowy	341
Klinika zastoinowej niewydolności krążenia	342
Leczenie zastoinowej niewydolności krążenia	344
Nowotwory serca — <i>Barbara Dębiec, Andrzej Sysa</i>	346
Nowotwory łagodne	347
Nowotwory złośliwe	349
Nadciśnienie płucne — <i>Maria Popczyńska-Markowa</i>	349
Fizjopatologia	349
Nadciśnienie przepływowe (hiperkinetyczne)	350
Nadciśnienie oporowe	350
Przetrwałe krążenie płodowe	351
Nadciśnienie oporowe w następstwie długotrwałego lewo-prawego przecieku	351
Bierne (żylne) nadciśnienie płucne	352
Pierwotne nadciśnienie płucne	352
Nadciśnienie tętnicze u dzieci i młodzieży — <i>Paweł Januszewicz</i>	353
Zaburzenia czynnościowe układu sercowo-naczyniowego — <i>Jan Baszczyński</i>	365
Wskazania i przeciwwskazania do przeszczepu serca u dzieci — <i>Zbigniew Religa, Jacek Moll</i>	370

21. ZAPALNE UKŁADOWE CHOROBY TKANKI ŁĄCZNEJ I CHOROBY UKŁADU KOSTNEGO

Gorączka reumatyczna — <i>Katarzyna Rostropowicz-Denisiewicz</i>	372
Młodzieńcze przewlekłe zapalenie stawów — <i>Katarzyna Rostropowicz-Denisiewicz</i>	378
Toczeń rumieniowaty układowy — <i>Katarzyna Rostropowicz-Denisiewicz</i>	386
Inne zapalne układowe, choroby tkanki łącznej — <i>Katarzyna Rostropowicz-Denisiewicz</i>	392
Zapalenie skórno-mięśniowe	392
Twardzina	394
Zespoły nakładania	395
Mieszana układowa choroba tkanki łącznej	395
Zespół Sjögrena	396
Guzkowe zapalenie tętnic	396
Choroba Kawasaki	397
Dysplazje kostne — <i>Lech Korniszewski, Andrzej Marciński</i>	398
Grupa achondroplazji	401
Dysplazja śmiertelna	401
Achondroplazja	402
Hipoachondroplazja	403
Grupa achondrogenezy	406
Achondrogeneza typ I. Choroba Parentiego-Fraccaro	406
Achondrogeneza typ II. Choroba Langer-Saldino	406
Grupa dysplazji zmiennej	406
Dysplazja zmienna	406
Grupa dysplazji krótkożebrowych z wielopalczastością	407
Dysplazja chondroektodermalna. Zespół Ellisa-van Crevelda	407
Dysplazja zaciskająca klatki piersiowej. Zespół Jeune'a	409
Dysplazja wykrzywająca	409

Grupa Kniesta-Sticklera	410
Dysplazja dyssegmentalna	410
Dysplazja Kniesta	410
Zespół Sticklera	411
Grupa dysplazji kręgosłupowo-nasadowych	412
Dysplazja kręgosłupowo-nasadowa wrodzona typu Sprengla-Wiedemanna	412
Dysplazja kręgosłupowo-nasadowa typu Kozłowskiego	412
Pseudoachondroplazja	413
Dysplazje nasadowe	414
Dysplazja wielonasadowa	414
Dysplazje punktowe	415
Dysplazja punktowa. Choroba Conradiego-Hunermana	415
Dysplazje przynasadowe	415
Dysplazja przynasadowa typu Schmid	418
Dysplazje mezomeliczne	418
Dysplazja obojczykowo-czaszkowa	418
Dysplazje karpomeliczne	419
Dysplazje ze zmniejszoną sklerotyzacją kości	419
Łamliwość kości wrodzona	419
Dysplazje z zaburzeniami mineralizacji kośćca	422
Hipofosfatazja wrodzona	422
Hipofosfatazja późna	424
Dysplazje ze zwiększoną sklerotyzacją kości	425
Osteopetroza — choroba marmurowa kości — choroba Albersa-Schönberga	425
Pyknodysostoza	425
Inne choroby układu kostnego	426
Wady wrodzone układu kostno-stawowego — <i>Jadwiga Jankowska</i>	426
Wady kręgosłupa	426
Wady kończyn	426
Urazy układu kostnego — <i>Jadwiga Jankowska</i>	428
Ostre krwiotwórcze zapalenie kości — <i>Jadwiga Jankowska</i>	429
Nowotwory kości — <i>Józef Bożek</i>	430
Kostniakomięsak	431
Mięsak Ewinga	432
22. CHOROBY KRWI I UKŁADU KRWIOTWÓRCZEGO	434
Choroby układu czerwonej krwi — <i>Janina Bogusławska-Jaworska</i>	434
Niedokrwistości niedoborowe	434
Niedokrwistości z niedoboru żelaza	435
Niedokrwistości niedobarwliwe nie związane z niedoborem żelaza	438
Niedokrwistość śródinfekcyjna — <i>Zofia Pawlak</i>	438
Niedokrwistość megaloblastyczna — <i>Janina Bogusławska-Jaworska</i>	441
Młodzieńcza niedokrwistość złośliwa	441
Wrodzony niedobór transkobalaminy I lub II	442
Wrodzone zaburzenia metabolizmu witaminy B ₁₂	442
Niedokrwistości aplastyczne i hipoplastyczne	442
Niedokrwistości aplastyczne	442
Niedokrwistości hipoplastyczne	446
Niedokrwistości hemolityczne	448
Genetycznie uwarunkowane niedokrwistości hemolityczne	449
Dziecięce immunologiczne niedokrwistości hemolityczne	455

Choroba hemolityczna noworodków	458
Nabyte nieimmunologiczne niedokrwistości hemolityczne	458
Hipersplenizm	459
Zespół hemolityczno-mocznicowy	459
Choroby układu białokrwinkowego — <i>Danuta Sońta-Jakimezyk</i>	459
Zaburzenia ilościowe granulocytów	459
Stany przebiegające ze zmniejszeniem liczby krwinek białych	459
Stany przebiegające ze zwiększeniem liczby krwinek białych	462
Wrodzone nieprawidłowości budowy granulocytów	463
Wrodzona anomalia Pelgera i Huëta	463
Hipersegmentacja jąder granulocytów podzielonych (nieprawidłowość Undritza)	463
Anomalia Aldera-Reilly'ego	463
Anomalia Maya-Hegglin	463
Nabyte anomalie morfologiczne granulocytów	463
Palczki Auera	464
Nieprawidłowość Jordana	464
Zaburzenia funkcji krwinek białych	464
Zespół Chediaka-Steinbrincka-Higashiego	464
Przewlekła choroba ziarniniakowa	464
Zespół leniwych leukocytów	465
Niedobór mieloperoksydazy	465
Niedobór dehydrogenazy glukozy-6-fosforanowej	465
Nabyte zaburzenia funkcji granulocytów	465
Zmiany ilościowe eozynofili	465
Zmiany ilościowe bazofili	467
Zmiany ilościowe limfocytów	467
Zmiany ilościowe monocytów	468
Choroby rozrostowe układu krwiotwórczego	468
Białaczki — <i>Urszula Radwańska</i>	468
Białaczki ostre	471
Białaczka szpikowa przewlekła	476
Chłoniaki złośliwe — <i>Paweł Koleciki</i>	477
Chłoniaki nieziarnicze	477
Ziarnica złośliwa	481
Histiocytoza komórek Langerhansa — <i>Jacek Wachowiak</i>	484
Transplantacja szpiku w chorobach rozrostowych układu krwiotwórczego — <i>Jacek Wachowiak</i>	485
Skazy krwotoczne — <i>Luba Judkiewicz</i>	488
Skazy krwotoczne nacyniowe	488
Choroba Rendu-Oslera (wrodzona nacyniakowatość krwotoczna)	488
Plamica Schönleina-Henocha	489
Skazy krwotoczne płytkowe	489
Skazy małopłytkowe	490
Skazy krwotoczne uwarunkowane zaburzeniami czynnościowymi płytek krwi	491
Skazy krwotoczne osoczowe	492
Hemofilia A	493
Hemofilia B	495
Choroba von Willebranda	495
Nabyte osoczowe skazy krwotoczne	496
Skazy krwotoczne noworodków	496
Interpretacja wyników badań układu hemostazy	498

23. CHOROBY UKŁADU MOCZOWEGO 500

Zakażenie układu moczowego — <i>Teresa Wyszyńska</i>	500
Kamica układu moczowego	506
Pierwotne i wtórne kłębuszkowe zapalenie nerek	509
Pierwotne kłębuszkowe zapalenie nerek	509
Ostre kłębuszkowe zapalenie nerek	510
Ostre rozplamowe zewnątrzwołniczkowe kłębuszkowe zapalenie nerek	511
Błoniaste kłębuszkowe zapalenie nerek	512
Mezangiokapilarne kłębuszkowe zapalenie nerek	512
Nefropatia IgA	513
Zespół nerczycowy	514
Wrodzone i dziedziczne choroby nerek	523
Wrodzone zaburzenia czynności cewek nerkowych	523
Wrodzone glomerulopatie	527
Wrodzony zespół nerczycowy	527
Ostra niewydolność nerek	527
Przewlekła niewydolność nerek	534
Nowotwory układu moczowego — <i>Józef Bożek</i>	539
Nowotwory nerek	539
Guz Wilmsa	540
Nowotwory pęcherza moczowego	541
Sarcoma botryoides	542
Transplantacja nerek — <i>Ryszard Grenda</i>	543
Immunosupresja po przeszczepieniu nerki	543
Powikłania po przeszczepieniu nerki	544
Wady i choroby układu moczowo-płciowego — <i>Jadwiga Jankowska</i>	545
Wady nerek	545
Wady moczowodu	546
Wady pęcherza i cewki moczowej	547
Urazy układu moczowego	550
Kamica moczowa	550
Wady i choroby narządów płciowych męskich	550

24. WYBRANE CHOROBY UKŁADU NERWOWEGO 552

Wady rozwojowe ośrodkowego układu nerwowego — <i>Roman Michałowicz</i>	552
Zespół dysrafii	553
Przepuklina oponowa czaszki i oponowo-mózgowa	553
Prawdziwa dziurawość mózgu	553
Przepuklina oponowo-rdzeniowa	553
Zaburzenia rozwojowe mózdzku	554
Zespół wodogłowie	556
Wady ośrodkowego układu nerwowego — problemy chirurgiczne — <i>Jadwiga Jankowska</i>	558
Przepukliny czaszkowe	558
Rozszczepy i przepukliny w obrębie kręgosłupa	559
Wodogłowie	560
Mózgowe porażenie dziecięce — <i>Roman Michałowicz</i>	560
Padaczka i inne zaburzenia napadowe — <i>Jagna Czochańska</i>	566
Etiopatogeneza i podział padaczek	566
Rozpoznawanie padaczki	567
Leczenie padaczki	568

Wybrane zespoły padaczkowe i drgawkowe	569
Stan padaczkowy	571
Zespoły pourazowe ośrodkowego układu nerwowego — <i>Roman Michałowicz</i>	572
Wstrząśnienie mózgu	572
Obrzęk mózgu	573
Stłuczenie mózgu	573
Pourazowe krwawienia do jamy czaszki	573
Uraz rdzenia kręgowego	575
Postępowanie diagnostyczne i lecznicze	576
Urazy głowy — problemy chirurgiczne — <i>Jadwiga Jankowska</i>	577
Inne choroby układu nerwowego i choroby nerwowo-mięśniowe — <i>Roman Michałowicz</i>	578
Zespół Guillaina-Barrégo	578
Podostre stwardniające zapalenie mózgu (choroba van Bogaerta)	579
Wybrane choroby układu nerwowo-mięśniowego	580
Miopatie	581
Zaniki neurogenne mięśni	584
Choroby styku nerwowo-mięśniowego	585
Nowotwory ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego — <i>Józef Bożek</i>	587
Nowotwory ośrodkowego układu nerwowego	587
Nowotwory śródczaszkowe	587
Nowotwory rdzenia kręgowego	589
Nowotwory obwodowego układu nerwowego	589
Guzy części współczulnej układu autonomicznego	589
Guzy wywodzące się z nerwów obwodowych	590

25. ZABURZENIA I CHOROBY PSYCHICZNE U DZIECI — *Jadwiga Komender* 591

Najczęstsze objawy i zespoły psychopatologiczne	591
Elementarne reakcje emocjonalne	591
Zaburzenia snu	591
Zaburzenia łaknienia	592
Przejawy agresywności u dzieci	592
Moczenie mimowolne	593
Mimowolne zanieczyszczanie się kałem	594
Przejawy lęku u dzieci	594
Fobie	595
Lęk separacyjny	595
Zaburzenia typu unikającego	595
Zaburzenia typu nadmiernej lękliwości	595
Nerwice	596
Czynności nawykowe i nawyki	597
Ruchy mimowolne — tiki	598
Zaburzenia zachowania	598
Upośledzenie umysłowe	600
Zaburzenia psychotyczne	602
Schizofrenia	602
Zespoły autystyczne	603
Choroby afektywne	604
Nieprzystosowanie psychospołeczne	605
Próby samobójcze i samobójstwa dokonane	605
Narkomania	606

26. WYBRANE ZAGADNIENIA OKULISTYCZNE W PEDIATRII

— <i>Zofia Trzcińska-Dąbrowska</i>	609
Ważniejsze zaburzenia rozwojowe i zespoły neuro-oftalmologiczne	609
Czaszka i oczodoł	609
Gałka oczna	610
Powieki i aparat łzowy	610
Rogówka	610
Spojówki i twardówka	611
Tęczówka	611
Soczewka	612
Siatkówka	612
Nerw wzrokowy	614
Wady refrakcji	614
Krótkowzroczność	615
Nadwzroczność	615
Nieźorność, astygmatyzm	615
Zez	616
Zapobieganie wadom refrakcji	616
Zaćma	617
Jaskra	618
Zmiany w narządzie wzroku w chorobach zakaźnych i pasożytniczych	618
Niektóre stany zapalne oka	619
Jęczmyk	619
Zapalenie brzegów powiek	619
Zapalenie worka łzowego	619
Ostre zapalenie spojówek	619
Przewlekłe zapalenie spojówek	620
Pryszczykowe zapalenie spojówek	620
Rzęzączkowe zapalenie spojówek	620
Uczuleniowe zapalenie spojówek	620
Wrzód pełzający rogówki	621
Zapalenie powierzchowne rogówki	621
Zapalenie miąższowe rogówki	621
Zapalenie naczyńówki	621
Zapalenie ciała rzęskowego	621
Zapalenie tęczówki	621
Ropowica oczodołu	622
Nowotwory oka	622
Retinopatia noworodków	623
Zmiany w narządzie wzroku w niektórych zespołach i schorzeniach układowych	624
Leki a narząd wzroku	626
Urazy oka	627
Pierwsza pomoc w urazach oczu	629
Keratoplastyka u dzieci	630
Wskazówki praktyczne	630

27. WYBRANE ZAGADNIENIA DERMATOLOGICZNE W PEDIATRII

— <i>Zofia Olszewska, Anastazy Omulecki</i>	632
Dziedziczne choroby skóry (genodermatozy)	632
Rybie łuski	632
Rybia łuska zwykła	632

Rybia łuska sprzężona z chromosomem X	633
Erytrodermia ichtiotyczna pęcherzowa	633
Erytrodermia ichtiotyczna bezpęcherzowa	633
Tak zwane dziecko kolodionowe	633
Rybia łuska objawowa	633
Acrodermatitis entheropathica	634
Zakaźne choroby skóry	634
Ropne choroby skóry	634
Zapalenie gronkowcowe mieszków włosowych	634
Czyrak, czyraczność	634
Liszajec pęcherzowy	635
Zapalenie pęcherzowe i złuszczone skóry noworodków (zespół SSSS)	635
Liszajec zakaźny	635
Wyprzenie bakteryjne	635
Świerzb	636
Grzybice skóry	636
Grzybica skóry owłosionej głowy — powierzchowna i z odczynem zapalnym	636
Grzybica skóry gładkiej — powierzchowna i z odczynem zapalnym	637
Grzybica stóp	637
Zakażenia drożdżakowe błon śluzowych jamy ustnej, sromu, odbytu i skóry	637
Wybrane choroby wirusowe skóry	638
Mięczak zakaźny	638
Brodawki	638
Zmiany skórne w przebiegu AIDS	639
Niektóre alergiczne i immunologiczne choroby skóry	639
Pokrzywka	639
Osutki polekowe	640
Zapalenie kontaktowe skóry	640
Zapalenie atopowe skóry (świerzbica)	641
Wyprysk łojotokowy skóry niemowląt	642
Zapalenie skóry niemowląt wywołane pieluszkami	643
Rumień wysiękowy wielopostaciowy	643
Rumień guzowaty	643
Ziarniniak obrączkowaty	644
Liszaj rumieniowaty ogniskowy	644
Liszaj rumieniowaty układowy	644
Zapalenie skórno-mięśniowe	645
Twardzina ograniczona	645
Twardzina układowa	645
Opryszczkowe zapalenie skóry	646
Inne choroby skóry	646
Łuszczyca	646
Trądzik niemowlęcy i młodzieńczy	647
Dermatozy wywołane przez czynniki fizyczne i chemiczne	647
Słoneczne zapalenie skóry (oparzenia słoneczne)	647
Wielopostaciowe osutki świetlne	648
Uszkodzenie skóry wywołane substancjami chemicznymi	648
Kiła	649
Kiła nabyta	649
Kiła wrodzona	650
Rzeżączka	652

Nowotwory skóry i tkanek miękkich — <i>Józef Bożek</i>	652
Nowotwory skóry	652
Nowotwory pochodzenia naczyniowego	653
Nowotwory wywodzące się z komórek barwnikotwórczych	654
Nowotwory tkanek miękkich	654
Mięsak mięśni poprzecznie prążkowanych	655
Mięsaki tkanek miękkich nie należące do grupy RMS	656

28. CHOROBY ZAKAŻNE I PASOŻYTNICZE 658

Choroby zakażne bakteryjne — <i>Zbigniew Rudkowski</i>	658
Zakażenia paciorkowcowe	658
Zakażenia paciorkowcami grupy A beta-hemolizującymi	658
Zakażenia paciorkowcami grupy B (GBS)	661
Zakażenia paciorkowcem zapalenia płuc	661
Zakażenia gronkowcowe	661
Zakażenia wywołane przez ziarniaki Gram-ujemne	662
Zakażenia dwóinką zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych	662
Zakażenia wywołane przez <i>Branhamella (Moraxella) catarrhalis</i>	663
Zakażenia wywołane przez <i>Enterobacteriaceae</i>	664
Salmonelloza	664
Czerwonka bakteryjna	665
Zakażenia wywołane przez pałeczkę okrężnicy	665
Jersinioza	666
Zakażenia wywołane przez inne Gram-ujemne pałeczki	666
Cholera	666
Zakażenia wywołane przez <i>Pseudomonas aeruginosa</i>	666
Zakażenia wywołane przez Gram-ujemne <i>Coccobacilli</i>	667
Zakażenia wywołane przez <i>Haemophilus influenzae B</i>	667
Krzusiec (koklusz)	667
Zakażenia wywołane przez <i>Legionella</i>	669
Zakażenia wywołane przez <i>Campylobacter</i>	669
<i>Helicobacter pylori</i>	669
Zakażenia wywołane przez bakterie wydzielające egzotoksyny	669
Błonica	669
Tężec	670
Zatrucie jadem kiełbasianym	671
Zgorzel gazowa i inne zakażenia wywołane przez bakterie beztlenowe	671
Zakażenia wywołane przez krętki	672
Krętkowica kleszczowa (choroba z Lyme, borelioza)	672
Leptospiroza	672
Zakażenia wywołane przez Chlamydie	673
Nokardioza	673
Mikoplazmoza	673
Brucelloza	674
Choroba kociego pazura	674
Listerioza	675
Promienica	675
Choroby zakażne wirusowe — <i>Zbigniew Rudkowski</i>	675
Choroby wirusowe objawiające się głównie wysypką plamistą	675

Odra	675
Różyczka	678
Rumień zakaźny	680
Rumień nagły, czyli gorączka trzypdniowa	681
Zakażenia wirusowe z przewagą objawów z układu oddechowego	682
Grypa i paragrypa	682
Zakażenie RSV	683
Choroby adenowirusowe	683
Nagminne zapalenie przyusznic (świnka)	684
Zakażenia rotawirusowe	685
Zakażenia enterowirusowe	685
Nagminne porażenie dziecięce (choroba Heinego i Medina)	685
Zakażenia wywołane przez wirusy <i>Coxsackie A i B</i>	687
Zakażenia wywołane przez wirusy ÉCHO	688
Zakażenia herpeswirusowe	688
Opryszczka zwykła	688
Ospa wietrzna i półpasiec	689
Cytomegalia	691
Zakażenie wirusem Epsteina-Barr	692
Wścieklizna	693
Wirusowe zapalenie wątroby	695
Wirusowe zapalenie wątroby A	695
Wirusowe zapalenie wątroby B	696
Zapalenie wątroby C	699
Zakażenie wirusem nabytego niedoboru odporności HIV i zespół nabytego niedoboru odporności (AIDS) u dzieci	700
Zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych — <i>Zbigniew Rudkowski</i>	700
Choroby o nie ustalonej etiologii zakaźnej — <i>Zbigniew Rudkowski</i>	704
Zespół Kawasaki	704
Zespół Reye'a	704
Choroby pasożytnicze i grzybice narządowe — <i>Alicja Kurnatowska</i>	704
Choroby pasożytnicze	705
Rzęsistkowica	705
Giardioza, lamblioza	707
Akantameboza	708
Neglerioza	709
Kryptosporidioza	710
Sarkocystioza	711
Pneumocystoza	712
Toksoplazmoza	712
Teniarzynchoza	715
Tenioza	716
Cysticerkoza	716
Owsica	717
Askarioza, glistnica	718
Toksokaroza	719
Włosogłówczyca	720
Grzybice narządowe	720
Kandydoza	720
Kryptokokoza	726
Zakażenia oportunistyczne — <i>Zbigniew Rudkowski</i>	729

29. DZIECKO MALTRETOWANE — URAZY NIEPRZYPADKOWE	
— <i>Andrzej Marciński</i>	732
Epidemiologia	733
Objawy kliniczne	733
Urazy nieprzypadkowe układu kostnego	734
Zmiany pourazowe pozakostne	736
Schemat postępowania diagnostycznego u dzieci z podejrzeniem urazów nieprzypadkowych	738
Urazy układu kostnego	738
Urazy ośrodkowego układu nerwowego	739
Urazy jamy brzusznej	739
30. ZAKAŻENIA WIRUSEM NABYTEGO NIEDOBORU ODPORNOŚCI (HIV) I ZESPÓŁ NABYTEGO NIEDOBORU ODPORNOŚCI (AIDS) U DZIECI	
— <i>Zbigniew Rudkowski</i>	742
SKOROWIDZ	752